

Якість поверхневих водних об'єктів річкових басейнів Дністра та Дунаю (суббасейн Прута) на території Івано-Франківської області протягом 2024 року

Лабораторія моніторингу вод Західного регіону Дністровського БУВР здійснює спостереження за станом поверхневих вод відповідно до вимог Водної Рамкової Директиви ЄС. Метою моніторингу є визначення загальної характеристики поверхневих вод річкового басейну, встановлення основних антропогенних впливів на річковий басейн для розробки заходів щодо досягнення «доброго хімічного стану» річок.

На території Івано-Франківської області проводиться відбір проб для дослідження, відібрані у річкових басейнах Дністра та Дунаю (суббасейн Прута).

Відповідно до наказу Держводагентства № 7 від 12.01.2024, з метою встановлення хімічного стану масивів поверхневих вод лабораторією моніторингу вод Західного регіону на території Івано-Франківської області проводиться державний моніторинг на 24 масивах поверхневих вод (МПВ) річкових басейнів Дністра та Дунаю (суббасейн Прута).

Програмою діагностичного та операційного моніторингу на території області на 2024 рік затверджено 27 пунктів моніторингу на 26 МПВ, з них 7 пунктів – на масивах поверхневих вод, що використовуються для питних потреб населення, 18 – на масивах поверхневих вод, які перебувають під ризиком на основі антропогенних впливів на якісний та кількісний стан вод, 2 – для визначення референційних умов та на об'єктах Смарагдової мережі.

У річковому басейні Дністра на території Івано-Франківської області встановлено 18 пунктів моніторингу на 17 масивах поверхневих вод, з них:

– на масивах поверхневих вод, забір води з яких здійснюється для задоволення питних і господарсько-побутових потреб населення встановлено 5 пунктів моніторингу:

1. р. Дністер, 1083 км, м. Нижнів;
2. р. Свіча, 57 км., с. Княжолука;
3. р. Чечва, 20 км, за межами с. Нижній Струтинь;
4. р. Бистриця Надвірнянська, 16 км. , с. Березівка;
5. р. Бистриця Солотвинська, 18 км., с. Скобичівка.

– на масивах поверхневих вод, які перебувають під ризиком на основі антропогенних впливів на якісний та кількісний стан вод встановлено 13 пунктів моніторингу:

1. р. Саджава, 9 км, м. Долина;
2. р. Гериня, 11 км., м. Болахів;
3. р. Сівка, 39,5 км., м. Калуш;
4. р. Сівка, 2 км., с. Сівка–Войнилівська;
5. р. Кропивник, 12 км., с. Мостище;
6. р. Дуба, 1 км., смт. Рожнятів;
7. р. Луква, 23 км., с. Боднарів;
8. р. Гнила Липа, 38 км., с. Бабухів;

9. Бурштинське водосховище, 13 км, м. Бурштин;
10. р. Бистриця, 2 км., смт. Єзупіль;
11. р. Ворона, 55 км., смт. Тисмениця;
12. р. Павельче, 10,2 км., с. Павлівка;
13. р. Тлумачик, 21 км., с. Локітка.

– для визначення референційних умов і встановлено 2 пункти моніторингу:

1. р. Лімниця, 105 км., с. Осмолода;
2. р. Лімниця, 30 км, с.Вістова.

У межах басейну Дунаю (суббасейну Прута) на території області для спостережень встановлено 7 пунктів моніторингу, з них:

– 2 пункти моніторингу на масивах поверхневих вод, забір води з яких здійснюється для задоволення питних і господарсько-побутових потреб населення:

1. р. Прут, 986 км, м. Яремче;
2. р. Прут, 864 км, с. Шепарівці.

– 5 пунктів моніторингу на масивах поверхневих вод, які перебувають під ризиком на основі антропогенних впливів на якісний та кількісний стан вод:

1. р. Прут , 941 км, присілок Вербовський;
2. р. Прутець–Яблуницький, 10 км, с. Поляниця;
3. р. Любіжня, 2 км, смт. Делятин;
4. р. Чорнява, 22,5 км, с. Хом'яківка;
5. р. Волиця, 1 км, с. Рибне.

Аналіз стану масивів поверхневих вод лабораторією моніторингу вод Західного регіону виконується за показниками:

- 35 пріоритетних забруднюючих речовин із Переліку 45+;
- 11 басейнових специфічних забруднюючих речовин;
- 23 хімічних та фізико-хімічних показників якості вод;

Результатами досліджень поверхневих вод річкового **басейну Дністра** протягом 2024 року виявлено присутність 25 пріоритетних забруднюючих речовин, з них :

– 8 пестицидів – атразин, алахлор, тербутрин, дикофол, хлорпірифос, ендосульфат, симазин, хлорпірифос;

– 9 поліароматичних вуглеводнів – антрацен, флуорантен, бензо(а)пірен, бензо(б)флуорантен, бензо(к)флуорантен, бензо(г,х,і)перілен, індено (1,2,3-сд) пірен, нонилфеноли, октилфеноли;

– 5 летких органічних сполук – бензол, 1,2-дихлорметан, дихлорметан (хлористий метилен), трихлорметан (хлороформ), тетрахлорметан (чотирихлористий вуглець);

– 3 важкі метали – нікель, кадмій, свинець.

Також виявлено присутність 9 басейнових специфічних показників, з них:

- 3 пестициди – ацетохлор, метолахлор, тербутилазин;
- 3 фармацевтичні препарати – карбамазепін, флуконазол, триклозан;
- 3 важкі метали – цинк, хром, мідь.

Перевищення максимальних екологічних нормативів якості (ЕНЯ_{max}) зафіксовано за вмістом забруднюючих речовин:

- флуорантен (норма – 0,12 мкг/дм³):
 - 0,937 мкг/дм³ р. Саджава, 9 км., м. Долина;
 - 0,123 мкг/дм³ р. Сівка, 2 км., с. Сівка-Войнилівська;
 - 0,241 мкг/дм³ р. Луква, 23 км., с. Боднарів.
- бензо(б)флуорантен (норма – 0,017 мкг/дм³):
 - 0,027 мкг/дм³ р. Саджава, 9 км., м. Долина;
 - 0,023 мкг/дм³ р. Сівка, 2 км., с. Сівка-Войнилівська;
 - 0,282 мкг/дм³ р. Дуба, 1 км., с. Рожнятів;
 - 0,096 мкг/дм³ р. Луква, 23 км., с. Боднарів;
 - 0,033 мкг/дм³ р. Гнила Липа, 38 км., с. Бабухів;
 - 0,020 мкг/дм³ р. Ворона, 55 км., м. Тисмениця;
 - 0,022 мкг/дм³ р. Тлумачик, 21 км, с. Локітка.
- бензо(к)флуорантен (норма – 0,017 мкг/дм³):
 - 0,023 мкг/дм³ р. Саджава, 9 км., м. Долина;
 - 0,020 мкг/дм³ р. Сівка, 2 км., с. Сівка-Войнилівська;
 - 0,083 мкг/дм³ р. Луква, 23 км., с. Боднарів;
 - 0,023 мкг/дм³ р. Гнила Липа, 38 км., с. Бабухів.
- бензо(г,х,і)флуорантен (норма – 0,0082 мкг/дм³):
 - 0,01 мкг/дм³ р. Чечва, 20 км., с. Нижній Струтинь;
 - 0,048 мкг/дм³ р. Луква, 23 км., с. Боднарів;
 - 0,024 мкг/дм³ р. Ворона, 55 км., м. Тисмениця.
- ендосульфат (норма – 0,01 мкг/дм³):
 - 0,012 мкг/дм³ р. Саджава, 9 км., м. Долина.
- дихлофос (норма – 0,0007 мкг/дм³):
 - 0,015 мкг/дм³ р. Луква, 23 км., с. Боднарів.

Серед досліджуваних басенових специфічних показників протягом звітнього року зафіксовано присутність у річках басейну Дністра речовин - ацетохлору, метолахлору, карбарилу, карбамазепіну, триклозану, флуконазолу та тербутилазину, а також важких металів — міді, цинку та хрому.

Особлива увага приділяється визначенню хімічних та фізико-хімічних показників якості вод, відібраних на масивах поверхневих вод, забір води з яких здійснюється для задоволення питних і господарсько-побутових потреб населення області.

Якість води у місцях питних водозаборів за показниками:

органічними:

БСК (норматив екологічної безпеки = 3 мгО₂/дм³):

- р. Дністер, 1083 км., м. Нижнів у межах 1,1 – 1,6 мгО₂/дм³;
- р. Свіча, 57 км, с. Княжолука у межах 1,2 – 1,9 мгО₂/дм³;
- р. Чечва, 20 км, с. Нижній Струтинь у межах 1,1 – 1,3 мгО₂/дм³;
- р. Бистриця Надвірнянська, 16 км , с. Березівка у межах 1,1 – 1,3 мгО₂/дм³;

– р. Бистриця Солотвинська, 18 км, с. Скобичівка у межах 1,0 – 1,8 мгО₂/дм³.

ХСК (норматив екологічної безпеки = 50 мгО/дм³):

- р. Дністер, 1083 км., м. Нижнів у межах 6,4 – 12,0 мгО₂/дм³;
- р. Свіча, 57 км, с. Княжолука у межах 8,0 – 11,0 мгО/дм³;
- р. Чечва, 20 км, с. Нижній Струтинь у межах 7,2 – 9,0 мгО/дм³;
- р. Бистриця Надвірнянська, 16 км, с. Березівка у межах 5,9 – 8,2 мгО/дм³;
- р. Бистриця Солотвинська, 18 км, с. Скобичівка у межах 6,1 – 13,0 мгО/дм³.

біогенними:

Амоній-іони (норматив = 0,5 мг/дм³):

- р. Дністер, 1083 км., м. Нижнів у межах 0,015 – 0,54 мгО₂/дм³;
- р. Свіча, 57 км, с. Княжолука у межах 0,1 – 0,42 мг/дм³;
- р. Чечва, 20 км, с. Нижній Струтинь у межах 0,1 – 0,35 мг/дм³;
- р. Бистриця Надвірнянська, 16 км, с. Березівка у межах 0,1 – 0,63 мг/дм³;
- р. Бистриця Солотвинська, 18 км, с. Скобичівка у межах 0,065 – 0,75 мг/дм³.

Нітрат-іони (норматив = 45 мг/дм³):

- р. Дністер, 1083 км., м. Нижнів у межах 0,61 – 5,4 мгО₂/дм³;
- р. Свіча, 57 км, с. Княжолука у межах 0,89 – 4,9 мг/дм³;
- р. Чечва, 20 км, с. Нижній Струтинь у межах 0,5 – 1,6 мг/дм³,
- р. Бистриця Надвірнянська, 16 км, с. Березівка у межах 0,55 – 2,1 мг/дм³;
- р. Бистриця Солотвинська, 18 км, с. Скобичівка у межах 0,78 – 2,4 мг/дм³.

Нітрит-іони (норматив = 3,3 мг/дм³):

- р. Дністер, 1083 км., м. Нижнів у межах 0,028 - 0,091 мгО₂/дм³;
- р. Свіча, 57 км, с. Княжолука у межах 0,01 – 0,069 мг/дм³;
- р. Чечва, 20 км, с. Нижній Струтинь у межах 0,01 – 0,062 мг/дм³,
- р. Бистриця Надвірнянська, 16 км, с. Березівка у межах 0,01 – 0,051 мг/дм³;
- р. Бистриця Солотвинська, 18 км, с. Скобичівка у межах 0,01 – 0,093 мг/дм³.

Фосфат-іони (норматив = 50 мг/дм³):

- р. Дністер, 1083 км., м. Нижнів у межах 0,015 - 0,78 мгО₂/дм³;
- р. Свіча, 57 км, с. Княжолука у межах 0,015- 0,071 мг/дм³;
- р. Чечва, 20 км, с. Нижній Струтинь у межах 0,013 – 0,31 мг/дм³,
- р. Бистриця Надвірнянська, 16 км, с. Березівка у межах 0,015 – 0,0 мг/дм³
- р. Бистриця Солотвинська, 18 км, с. Скобичівка у межах 0,015 – 0,017 мг/дм³.

Результатами досліджень поверхневих вод річкового **басейну Дунаю суббасейну Прута** протягом 2024 року виявлено присутність 14 пріоритетних забруднюючих речовин, з них :

- 2 пестициди – атразин, алахлор;
- 7 поліароматичних вуглеводнів – флуорантен, антрацен, бензо(а)пірен, бензо(б)флуорантен, бензо(к)флуорантен, бензо(г,х,і)перілен, індено (1,2,3-сд) пірен;
- 3 леткі органічні сполуки – бензол, дихлорметан (хлористий метилен), трихлорметан (хлороформ);
- 2 важкі метали – кадмій, нікель.

Також виявлено присутність 5 басейнових специфічних показників, з них:

- 3 пестициди – ацетохлор, метолахлор, тербутилазин;
- 2 важкі метали – цинк, мідь.

З-поміж виявлених пріоритетних забруднюючих речовин із Переліку 45⁺ зафіксовано перевищення максимально допустимого значення нормативу екологічної якості (ЕНЯ_{max}) лише у пункті моніторингу р. Чорнява, 22,5 км,с. Хом'яківка за вмістом:

- бензо(б)флуорантен (норма – 0,017 мкг/дм³) — 0,037 мкг/дм³;
- бензо(к)флуорантен (норма – 0,017 мкг/дм³) — 0,0267 мкг/дм³;
- бензо(г,х,і)флуорантен (норма – 0,0082 мкг/дм³) — 0,031 мкг/дм³;

Якість води у місцях питних водозаборів за показниками:

органічними:

БСК (норматив екологічної безпеки = 3 мгО₂/дм³):

- р. Прут, 986 км, м. Яремче, у межах 1,4 – 1,9 мгО₂/дм³;
- р. Прут, 864 км, с. Шепарівці, у межах 1,1 – 1,7 мгО₂/дм³.

ХСК (норматив екологічної безпеки = 50 мгО/дм³):

- р. Прут, 986 км, м. Яремче у межах 8,5 – 13,0 мгО/дм³;
- р. Прут, 864 км, с. Шепарівці у межах 7,1 – 11,0 мгО/дм³.

біогенними:

Амоній-іони (норматив = 0,5 мг/дм³):

- р. Прут, 986 км, м. Яремче у межах 0,01 – 1,1 мг/дм³;
- р. Прут, 864 км, с. Шепарівці у межах 0,01 – 1,6 мг/дм³.

Нітрат-іони (норматив = 45 мг/дм³):

- р. Прут, 986 км, м. Яремче у межах 0,62 – 5,8 мг/дм³;
- р. Прут, 864 км, с. Шепарівці у межах 0,67 – 2,9 мг/дм³.

Нітрит-іони (норматив = 3,3 мг/дм³):

- р. Прут, 986 км, м. Яремче у межах 0,011 – 0,29 мг/дм³;
- р. Прут, 864 км, с. Шепарівці у межах 0,01 – 0,099 мг/дм³.

Фосфат-іони (норматив = 50 мг/дм³):

- р. Прут, 986 км, м. Яремче у межах 0,015 – 0,064 мг/дм³;
- р. Прут, 864 км, с. Шепарівці у межах 0,015 – 0,044 мг/дм³.

Загальним аналізом лабораторних досліджень, проведених протягом 2024 року встановлено, що у 9 пунктах моніторингу на території Івано-Франківської

області вміст забруднюючих речовин не перевищує екологічних нормативів якості і масиви відповідають I класу хімічного стану – «доброму».

У 18 пунктах моніторингу зафіксовано перевищення екологічних нормативів якості та встановлено II клас хімічного стану – «недосягнення доброго».